

Мердова О. М.,

к.ю.н., професор кафедри спеціальних дисциплін та адміністративної діяльності, Донецький юридичний інститут МВС України

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОРЯДКУ ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ТИМЧАСОВОГО ЗАТРИМАННЯ ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ

В статті здійснено аналіз актуальних питань адміністративно-правового регулювання порядку оформлення результатів тимчасового затримання транспортного засобу. Зроблено висновок, що в чинному законодавстві відсутня єдина позиція з приводу того, яким процесуальним документом повинен оформлюватися зазначений захід забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення. Автором обґрунтована наявність колізії в нормотворчості, способом вирішення якої повинно стати усунення через внесення змін у нормативно-правові акти.

Ключові слова: тимчасове затримання транспортного засобу, протокол, акт.

В статье осуществлен анализ актуальных вопросов административно-правового регулирования порядка оформления результатов временного задержания транспортного средства. Сделан вывод о том, что в действующем законодательстве отсутствует единая позиция относительно того, каким процессуальным документом должна оформляться рассматриваемая мера обеспечения производства по делам об административных правонарушениях. Автором обосновывается наличие коллизии в нормотворчестве, способом разрешения которой является устранение через внесение изменений в нормативно-правовые акты.

Ключевые слова: временное задержание транспортного средства, протокол, акт.

The article analyzes the current issues of administrative and legal regulations for registration of results of temporary detention of the vehicle. It is concluded that the current law is no common position on how procedural document should provide oformlyuvatysya the event on the cases of administrative offenses. The author proved the presence of conflicts in law-making, a way which decision should be eliminate by amending the regulations.

Keywords: temporary detention of the vehicle protocol act.

Постановка проблеми. Адміністративно-юрисдикційна діяльність працівників Національної поліції пов'язана зі складанням різних адміністративно-процесуальних документів, які засвідчують застосування правових норм в умовах настання адміністративно-процесуальних відносин, уповноваженими на те

органами і посадовими особами. Враховуючи особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення, саме адміністративно-процесуальні документи, що складені в кожній адміністративній справі, доволі часто мають суттєве доказове значення і від якості їх складання залежить виконання завдання

провадження у справах про адміністративні правопорушення, що полягає у своєчасному, всебічному, повному і об'єктивному з'ясуванні обставин кожної справи, вирішення її в точній відповідності із законом, забезпечення виконання винесеної постанови, а також виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню адміністративних правопорушень, запобіганню правопорушенням, вихованню громадян у дусі додержання законів, зміцнення законності. Проте, як показує аналіз нормативно-правових актів, що визначають порядок оформлення різних процесуальних дій, у тому числі і заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, їх положення не є досконалими і в ряді випадків містять суперечні норми.

Наголосимо на такому правилі: будь-яка процесуальна дія повинна бути оформлена у встановленому законом порядку, завжди закінчуватися складанням (винесенням) відповідного процесуального документу; і це є аксіомою юридичного процесу. Не виключенням є і провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху, якому є характерним окрім класичних адміністративно-процесуальних документів: протоколу про адміністративне правопорушення і постанови у справі, складання і інших адміністративно-процесуальних документів, однак, чинне законодавство, на нашу думку, не завжди однозначно

врегульовує порядок процесуального оформлення окремих дій уповноважених на те суб'єктів, що є неприпустимим з огляду на важливість адміністративно-процесуальних документів у провадженні, що розглядається. Враховуючи це, актуальним є питання дослідження проблеми процесуального оформлення результатів тимчасового затримання транспортного засобу, як заходу забезпечення провадження у справі про адміністративне правопорушення.

Мета статті. Запропонувати новий підхід до адміністративно-правового регулювання порядку оформлення результатів тимчасового затримання транспортного засобу.

Огляд останніх досліджень та публікацій. Аналіз наукової літератури засвідчив, що питання застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху були предметом наукових досліджень багатьох вчених-адміністративістів таких, як Д.В. Белих, Т.О. Гуржій, М.А. Микитюк, А.О. Собакарь, О.Ю. Солманова, Л.І. Сопільник та інших. Проте, проблемні адміністративно-правового регулювання порядку оформлення результатів тимчасового затримання транспортного засобу залишилися поза науковою увагою. З огляду на це, метою статті є аналіз актуальних питань адміністративно-правового регулювання порядку оформлення

результатів тимчасового затримання транспортного засобу.

Виклад осоновного матеріалу. Гарантії законності в разі застосування тимчасового затримання транспортного засобу полягають у тому, що право приймати рішення про застосування зазначеного заходу забезпечення провадження в межах встановленої компетенції надане уповноваженим на те особам, а складання спеціального протоколу або вказівка про застосування запобіжного заходу у протоколі про адміністративне правопорушення є обов'язкове.

Так, відповідно до ст. 265-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення у разі наявності підстав вважати, що водієм вчинено порушення, за яке може бути накладено адміністративне стягнення у вигляді позбавлення права керування транспортними засобами, працівник уповноваженого підрозділу України, що забезпечує безпеку дорожнього руху, тимчасово затримує транспортний засіб шляхом блокування або доставляє його для зберігання на спеціальний майданчик чи стоянку, що дозволяється виключно у випадку, якщо розміщення затриманого транспортного засобу суттєво перешкоджає дорожньому руху, в тому числі за допомогою спеціального автомобіля – евакуатора. Однак, окрім положень Кодексу України про адміністративні правопорушення порядок, підстави і результати застосування зазначеного заходу

забезпечення провадження у сфері безпеки дорожнього руху регулюються рядом підзаконних нормативно-правових актів. І якщо у випадку підстав, порядку його застосування їх положення є тотожними, то з приводу результатів оформлення тимчасового затримання транспортного засобу є певні розбіжності.

Так, у ч. 1 ст. 265-2 КУпАП зазначено, що про тимчасове затримання транспортного засобу робиться відповідний запис у протоколі про адміністративне правопорушення [1]. В свою чергу, у відомчих нормативно-правових актах встановлено порядок оформлення уповноваженими на те посадовими особами Національної поліції матеріалів про адміністративні правопорушення і зразки адміністративно-процесуальних документів. Так, в п. 3 розділу 10 Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі, встановлено, що після прибуття евакуатора поліцейський у присутності двох свідків і представника підприємства, установи або організації, яким належить евакуатор, складає акт огляду та тимчасового затримання транспортного засобу [2]. Аналогічна норма міститься і у Порядку тимчасового затримання та зберігання транспортних засобів на спеціальних майданчиках і стоянках, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 17 грудня 2008 року № 1102 [3]. Отже,

як бачимо ні про який запис у протоколі про адміністративне правопорушення мова не йде. Крім того, аналіз зразку протоколу про адміністративне правопорушення, що міститься у зазначеному вище відомчому нормативно-правовому акті, свідчить про те, що в його змісті немає відповідної графі, в якій би робився запис про тимчасове затримання транспортного засобу. Така позиція Міністерства внутрішніх справ є не зрозумілою, оскільки в базовому нормативно-правовому акті – Кодексі України про адміністративне правопорушення, законодавцем названо саме протокол про адміністративне правопорушення.

Слід зазначити, ще в одному відомчому нормативно-правовому акті – Інструкції з оформлення працівниками Державтоінспекції МВС матеріалів про адміністративні порушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, норми якої до сьогодні діють, в п. 4.6. зазначено, що про тимчасове затримання транспортного засобу робиться відповідний запис у протоколі про адміністративне правопорушення, а у разі виявлення транспортного засобу боржника, оголошеного в розшук відповідно до статті 40 Закону України «Про виконавче провадження», у присутності двох свідків і представника підприємства, установи або організації, який доставляє транспортний засіб на спеціальний майданчик чи стоянку, складається акт огляду та тимчасового затримання транспортного засобу [4]. Як

бачимо, в цьому нормативно-правовому акті чітко розмежовано випадки складання того, чи іншого адміністративно-процесуального акту, і цілком доречним є те, що акт складається за відсутності факту вчинення адміністративного правопорушення.

Висновки. У межах даної статті нами проаналізовано чотири нормативно-правові акти, які по-різному визначають порядок оформлення результатів тимчасового затримання транспортного засобу, що, на нашу думку, негативно позначається на правозастосовній діяльності, оскільки унеможливорює одноманітність сприйняття норм права, що визначають процедуру застосування зазначеного заходу забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення. Постає закономірне питання: чи має місце законодавча прогалина або юридична помилка? Ми дійшли висновку, що у цьому випадку має місце колізія в нормотворчості (наявність суперечності між різними нормативно-правовими актами), способом вирішення якої ми вбачаємо усунення через внесення змін у нормативно-правовий акт. А вже в наслідок чого виникла така колізія, питання залишається відкритим.

Слід відзначити, що вивчення зарубіжного досвіду, свідчить про те, що законодавство ряду країн у якості фіксації порядку застосування тимчасового затримання транспортного засобу називає окремий процесуальний документ –

протокол затримання транспортного засобу [5, с. 106; 6] або акт [7-8].

Ми вважаємо, що цілком доречним у випадку, коли мова йде про адміністративне правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху робити відповідний запис про тимчасове затримання транспортного засобу саме у протоколі про адміністративне правопорушення, який є одним із головних процесуальних документів у провадженні у справах про адміністративне правопорушення.

З огляду на це, необхідним є у встановленому відомчими нормативно-правовими актами бланку протоколу про адміністративне правопорушення передбачення спеціальної графи, в якій необхідно буде вносити інформацію щодо тимчасового затримання транспортного засобу. Така фіксація процесуальної дії буде цілком виправданою, оскільки відповідатиме головним ознакам провадження у справах про

адміністративні правопорушення – оперативність і економічність, і не буде призводити до накопичення зайвих документів у справі. В свою чергу акт, як документ, що засвідчує тимчасове затримання транспортного засобу залишити тільки для випадку виявлення транспортного засобу боржника, оголошеного в розшук відповідно до статті 40 Закону України «Про виконавче провадження», оскільки в цьому випадку адміністративне правопорушення відсутнє. Саме тому, вважаємо за необхідне в ч. 1 ст. 265-2 КУпАП після слів «Про тимчасове затримання робиться відповідний запис у протоколі про адміністративне правопорушення» додати: «а у разі виявлення транспортного засобу боржника, оголошеного в розшук відповідно до статті 40 Закону України «Про виконавче провадження», складається акт огляду та тимчасового затримання транспортного засобу».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон УРСР від 07 грудня 1984 №8073-Х // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – додаток до № 51. – Ст.1122 (із змінами і доповненнями).
2. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі : Наказ МВС України від 07 листопада 2015 року № 1395 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 88. – Ст. 2964.
3. Про затвердження Порядку тимчасового затримання та зберігання транспортних засобів на спеціальних майданчиках і стоянках : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 грудня 2008 року № 1102 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 98. – Ст. 3240.
4. Про затвердження Інструкції з оформлення працівниками Державтоінспекції МВС матеріалів про адміністративні порушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху: Наказ МВС України від 26 лютого 2009 року №77 // Офіційний вісник України. – 2009. – №34. – Ст. 1193.

5. Хасанов Р.Р. О практике организации задержания транспортных средств в Российской Федерации и других странах / Р.Р. Хасанов // Вестник НЦБЖД. – 2011. – №8. – С. 102-107.

6. Кодекс Российской Федерации об административных правонарушениях от 30 декабря 2001 года № 195-ФЗ // Российская газета. – 31.12.2001. – №256.

7. Кодекс Республики Казахстан об административных правонарушениях от 5 июля 2014 года № 235-V // Ведомости Парламента Республики Казахстан. – 2014. – № 18-II (2667-II). – Ст. 92.

8. О совершенствовании порядка доставления, помещения и хранения в местах стоянки транспортных средств, задержанных за нарушения законодательства : Постановление Кабинета Министров Республики Узбекистан от 25 мая 2011 года № 149. – [Электронный ресурс]. –

– Режим доступа :http://www.norma.uz/deyatelnost_otdelnyh_otrasley/o_sovershenstvovanii_poryadka_dos_tavleniya_pomeshcheniya_i_hraneniya_v_mestah_stoyanki_transportnyh_sredstv_zaderjannyh_za_narusheniya_zakonodatelstva